

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет**

МАТЕРІАЛИ
ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

18 травня 2016 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали ІХ Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2016.- 165 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент – заступник голови оргкомітету;

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Бабич Степанія Михайлівна – кандидат технічних наук, доцент;

Виткалов Сергій Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;

Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;

Мельник Віра Йосипівна – кандидат географічних наук, доцент;

Мороз Ігор Петрович – кандидат фізико-математичних наук, доцент;

Музичук Катерина Петрівна – кандидат технічних наук, доцент;

Павлова Наталія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;

Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 28.04.2016р.)

ігровою, трудовою і практичною діяльністю дітей.

Інформацію для вивчення специфіки детско-родительських відносин, психологічного клімату родини і сприйняття дорослими продуктів дитячої субкультури несуть сторінки в соціальних мережах. Там батьки не тільки демонструють любов до своїх дітей, але і створюють копію спогадів про дитинство і емоцій, пов'язаних з важливими для дітей подіями: історії, мультфільми і др. Все це батьки підвищують свій педагогічний рівень знань, переглядаючи статті про дитинство, батьківство, правила виховання дітей.

Вивчаючи віртуальне життя батьків, спеціаліст дошкільного закладу, зацікавлений в отриманні психологічних знань про родину і атмосферу, в якій виростає дитина, також зможе на грамотній основі побудувати свою роботу з дітьми вихованців.

В ранньому і дошкільному віці саме батьки є формуючим фактором дитячої субкультури, так як першим соціальним інститутом, в якому виховується дитина – це родинна культура з її традиціями, формами і моделями життєдіяльності. І саме батьки є головними джерелами інформації про світ для свого дитини, вони вводять дитину в світ загальнолюдської культури і допомагають освоїти його. Кожен батько повинен ставитися з любов'ю до дитини, збагачаючи дитячу субкультуру і використовуючи її для гармонічної і успішної соціалізації дитячої особистості.

Список використаних джерел

1. Абраменкова, В. В. Соціальна психологія дитинства: Учебне посібник / В. В. Абраменкова. - М.: ПЕР СЕ, 2008. - 416 с.
2. Гогоберідзе, А. Г. Дошкільна педагогіка з основами методик виховання і навчання: підручник по спеціальності 050100 "Педагогіка": для бакалаврів / А. Г. Гогоберідзе, О. В. Солнцева. - Санкт-Петербург: Питер Пресс, 2013. - 464 с.

ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Томчук А. М., магістрант

**Козлюк О. А., кандидат педагогічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет**

Дитинство – це період життя людини, в якому закладаються основи особистісної активності та цінності, що визначають якість людини в майбутньому. За сучасних реалій життя відчувається істотна зміна суспільних орієнтирів та відносин, змінюється усталена система цінностей і способу життя людей. Нині матеріальна безпека, конкурентоспроможність, нечесність, приниження людської гідності дуже поширені, що, власне, аж ніяк не є духовними цінностями. А дошкільне дитинство є початком фактичного становлення особистості, розвитку активності як чинника світопізнання, засвоєння морального досвіду, набуття практичних навичок. Саме завдяки віковим особливостям цього вікового періоду – емоційній чутливості дітей, допитливості, здатності до наслідування, вразливості – створюються сприятливі умови для формування базових моральних цінностей. Це означає, що маємо прищеплювати дошкільнятам культуру людських взаємин, навчати їх взаємної поваги у спілкуванні та спільній діяльності, виробляти вміння дотримуватися моральних норм співжиття, керуватися соціально значущими цінностями. Тому формування моральних цінностей дітей дошкільного віку є важливим і актуальним. Моральні цінності – моральні зразки, поняття, вимоги, що дають можливість людині оцінювати життя та орієнтуватися в ньому. Навчати основних правил моральної поведінки потрібно з дошкільного віку, оскільки саме тоді закладається основа для подальшого життя дитини. Саме старший дошкільний вік є віком становлення особистості, формування її моральної свідомості, суб'єктивних уявлень про добро і зло, правду і неправду, красу поведінки, взаємини у колективі. А. Макаренко наголошував на тому, що виховує все: люди, речі, явища, але перш за все і найдовше всього – люди. З них на першому місці – батьки і педагоги [7, с.4].

Проблему виховання моральних цінностей вивчали провідні педагоги Л. Артемова, Р. Буре, В. Кузьменко, Ю. Приходько та ін. Неоцінний внесок у питання морального виховання дітей зробили класики педагогічної думки (А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.). Сучасними дослідниками проблеми морального виховання дітей дошкільного віку розглядаються в рамках формування соціально-моральної компетенції дошкільників (А. Богущ, О. Кононко, С. Ладивір, Т. Поніманська та ін.).

Педагогічні умови сприяють поетапному вихованню базових моральних цінностей особистості шляхом цілеспрямованого формування моральної свідомості, розвитку моральних почуттів, формування звичок, навичок моральної поведінки дитини. Ефективне вирішення проблеми потребує спільних зусиль батьків і педагогів потребує забезпечення таких педагогічних умов:

1. створення і постійного підтримання в дошкільному навчальному закладі та сім'ї сприятливого доброзичливого клімату;
2. збагачення вражень, розвиток чуттєвої сфери, моральних якостей дітей;
3. варіювання педагогічних впливів, видів і форм роботи з дітьми відповідно до індивідуальності дитини;
4. побудова освітнього процесу на основі переконання, заохочення особистості до подальших позитивних зусиль [7, с.26].

Експериментальна перевірка педагогічних умов здійснювалась на базі дошкільного навчального закладу ясла-садок комбінованого типу №56 «Здоров'ячок» м. Рівне. Мета дослідження – виявити рівень сформованості базових моральних цінностей у дітей старшого дошкільного віку. Результати констатувального етапу свідчать про те, що формування у дітей старшого дошкільного віку базових моральних цінностей відбувається, але воно не є систематичним і цілеспрямованим. На кожному занятті вирішуються завдання виховного характеру, проте як відомо виховання моральних цінностей можливе не на заняттях, а у щоденному житті, виникненні і вирішенні різноманітних ситуацій. На це, на нашу думку, в дошкільному закладі звертається недостатньо уваги. Дослідження рівнів сформованості моральних цінностей старшого дошкільного віку здійснювалось за допомогою комплексу методик, в основу яких було покладено спостереження за поведінкою дітей і ходом педагогічного процесу, групові та індивідуальні

бесіди з дітьми, вихователями, батьками, етичні бесіди, розв'язання конфліктних ситуацій, анкетування батьків, аналіз планів роботи вихователів, з метою з'ясувати, яким чином планується і проводиться робота з питання формування базових моральних цінностей дітей старшого дошкільного віку, організація різних видів діяльності дітей та ін.

Спостерегаючи за роботою вихователів з дітьми, ми виявили, що близько 25% зафіксованих конфліктних ситуацій залишаються поза увагою педагогів за умови, якщо діти не висловлюють відповідних скарг. У результаті проведених спостережень можна дійти висновку про те, що існує пряма залежність між розвитком базових моральних цінностей у дітей і стилем спілкування з ними вихователів.

Для отримання більш поглиблених даних ми провели анкетування батьків, діти яких відвідують старші групи. Батькам було запропоновано відповісти на низку запитань. Аналіз анкетування засвідчив відсутність систематичної роботи з виховання базових моральних цінностей в родині. Так, на запитання "Чи надаєте Ви увагу вихованню базових моральних цінностей власної дитини?" 35 % батьків відповіли, що "не задумувались", 15% батьків написали в анкетах: "не надаю значення", 50% відповідей були позитивними: "вважаю обов'язковим".

Згідно з метою констатувального етапу експерименту, ми дібрали методики для вивчення рівня сформованості базових моральних цінностей дітей старшого дошкільного віку: методика "Закінчи речення", призначена для виявлення ставлення дітей до моральних цінностей (Т. Макеева); методика "Вивчення усвідомлення дітьми моральних цінностей" (С. Белорусова).

На кожну дитину заводилася діагностична модель рівня дотримання дитиною базових моральних цінностей. За результатами діагностичних методик ми виявили: у ЕГ 18% дітей високий показник рівня сформованості базових моральних цінностей, 45% дітей – середній показник і 37% – низький показник; у КГ 20% дітей – високий показник, 43% має середній показник і 30% має низький показник.

Проводячи дослідження ми помітили, що дошкільники в основному володіють знаннями про базові моральні цінності, але не достатньо реалізують їх у житті. Діти дошкільного віку називають моральні цінності, можуть навіть охарактеризувати вчинки інших (правильні чи неправильні), але не відбувається втілення уявлень про моральні цінності у реальні вчинки дітей.

Тому на формуальному етапі експерименту, мета якого формування у дітей старшого дошкільного віку базових моральних цінностей, ми розробили методику реалізації педагогічних умов виховання базових моральних цінностей. Ця методика ґрунтується на проведенні систематичних занять, ігор, бесід на моральну тематику. Також ми використовували літературні твори, казки, для формування уявлень про моральні цінності у дітей. Якщо у процесі дитячих ігор виникали конфлікти, ми давали справедливу оцінку, підказували, як треба діяти, щоб уникати конфліктів, моделювали ігрові ситуації, щоб навчити дитину товариськості, виробленню вміння дружити, знаходити спільну мову зі своїми друзями. Проводячи заняття з дітьми, ми виходили з розуміння того, що саме заняття є тією формою організації навчання, яка дозволяє сформувати міцні уявлення про моральні цінності. Разом з тим, з метою реалізації і втілення моральних цінностей у щоденну практику спілкування, ми моделювали різноманітні ігрові ситуації та ситуації реального життя.

З метою забезпечення систематичної роботи дошкільного закладу і сім'ї з проблем формування базових моральних цінностей нами була проведена відповідна робота з батьками, що включала: батьківські збори: «Моральне виховання в сім'ї», «Виховання базових моральних цінностей»; семінар-практикум «Батьки та діти», «Роль батьків у моральному вихованні дитини». Метою семінарів-практикумів було допомогти проаналізувати батькам чи немає відхилень від моральних цінностей у житті їхніх родин, вжити заходів щодо їх усунення, якщо такі виявленні.

Також з метою залучення батьків до читання педагогічної літератури, ознайомлення з правами дитини, виховання поваги до дитини як до рівноправного члена родини ми організували консультативний центр для батьків, у рамках якого організувалися круглі столи з батьками, організація свят з родинами, виставок педагогічної літератури, розробка папок-пересувок. Для більшої ефективності ми використали і такі форми роботи, які передбачали спільну участь вихователів, батьків та дітей, що сприяло розвитку базових моральних цінностей у дітей.

Результати контрольного експерименту засвідчили позитивну динаміку показників сформованості базових моральних цінностей у дітей старшого дошкільного віку. Так, на констатувальному етапі експериментального дослідження високий рівень сформованості базових моральних цінностей отримали 18% дітей ЕГ, а після повторного тестування високий рівень сформованості зріс на 6 % і становить 24%. Тоді як в контрольній групі, високий рівень сформованості моральних цінностей дітей на початку експерименту становив 20% дітей, а наприкінці зріс до 30%. Середній рівень сформованості моральної поведінки дітей на початку дослідження в експериментальній групі становив 45% та знизився до 40%, а в контрольній групі на початку дослідження ми отримали 45% дітей та в кінці – 30%.

Показник низького рівня сформованості моральної поведінки понизився в обох групах дітей дошкільного віку. Результати контрольного експерименту свідчать, що після завершення програми педагогічного експерименту спостеріглося зростання показників високого рівня сформованості базових моральних цінностей.

Таким чином, формування базових моральних цінностей – це прилучення дитини до світу людських духовних цінностей, таких як милосердя, співчуття, виховання справедливості, взаємодопомоги, чуйності, гуманних взаємин. Ці загальнолюдські цінності, як і моральні норми, основні правила всякого людського співжиття, є складовою загальнолюдської моралі. Дитина дошкільного віку не народжується моральною чи аморальною, вона формується середовищем, умовами, у яких вона живе, вихованням. І результати контрольного експерименту переконали нас у можливості й доцільності формування базових моральних цінностей у старших дошкільників в умовах спільної роботи дошкільного навчального закладу і сім'ї, тими способами, які пропонувалися в ході дослідження.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 2012. – 42с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: сходження до духовності / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
3. Богуш А. М. Духовність і моральність / А. М. Богуш // Дошкільне виховання. – 2009. – № 10. – С. 4 – 7.

4. Кононко О. Плекаймо у дітей життєдайне само ставлення / О. Кононко // Дошкільне виховання. – 2002. – №2. – С. 3–6.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: [Навчальний посібник для студ. Вищих навч. Закладів] / Т. І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2015. – 456 с.
6. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників / Т. І. Поніманська. – К.: Вища школа, 1993. – 111 с.
7. Терещенко О. П. Пізнання дитиною добра засобами мистецтва. [навчально-методичний посібник] / О. П. Терещенко. – К.: Харків, 2010. – 73 с.

РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Трубінова Ю. О., студентка

**Пасічник Я. А., кандидат педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет**

Методика початкового навчання математики посідає важливе місце серед педагогічних наук. Вчителі початкових класів повинні домогтися розуміння всіма учнями математичної інформації, яка вивчається, усвідомленого виконання ними математичних операцій, знання їх логіко – теоретичних основ, уміння самостійно застосовувати вивчене. При цьому матеріал повинен подаватися в доступній формі, послідовно, використовуючи попередній досвід. На кожному уроці повинна панувати позитивна атмосфера, учні повинні бути активні та зацікавлені. Реалізації всього вище зазначеного допомагає дотримання педагогами відповідних дидактичних принципів: науковості, наочності, усвідомленості, активності, доступності, систематичності та послідовності навчання, міцності засвоєння знань, виховного характеру, індивідуального підходу до учнів в умовах колективної навчальної роботи з класом.

На даний момент однією з актуальних проблем навчання математики молодших школярів є недостатнє забезпечення дидактичних принципів навчання та нераціональне їх поєднання під час навчального процесу. Багато вчителів не приділяють належної уваги тому, щоб враховувались особливості розвитку учнів, аналізу матеріалу з точки зору їх можливостей і такої організації навчання, щоб вони не відчували інтелектуальних, моральних, фізичних перевантажень. Так багато педагогів подають дітям певний матеріал, який не підтверджений прикладами, ілюстраціями, наочними посібниками та поясненнями, важко сприймається. В сучасних навчальних закладах часто не звертається увага на слабших учнів, не враховуються їх вікові особливості. Все це призводить до того, що учні не в змозі вивчати наступні теми, оскільки не мають опорних знань.

Історії педагогічної науки відомі різні обґрунтування системи дидактичних принципів і трактування окремих з них. Першу спробу створення цілісної системи принципів навчання здійснив Я.А. Коменський. Його система спирається на принцип природовідповідності: у навчанні та вихованні слід враховувати природні, вікові та психологічні особливості дітей. Оскільки природа розвивається поступово, у навчанні необхідно дотримуватися принципу послідовності, поступовості й систематичності. Одним із найважливіших принципів він вважав наочність, згідно з яким учитель повинен домагатися, щоб учні все сприймали чуттям [3, с. 128].

Фрідріх Вільгельм Адольф Дістервег, прагнучи розкрити дидактичні принципи і правила якомога конкретніше, розглядав їх як вимоги до змісту навчання, до вчителя й учнів.

Цінними теоретичними положеннями, що збагатили систему принципів навчання та їх трактування, багата педагогічна спадщина К. Ушинського. За його переконаннями, в навчанні слід враховувати зміст і дозування навчального матеріалу, посильність його для учнів, послідовність вивчення, розвиток свідомості, діяльності й активності учнів, міцність засвоєння знань, виховуюче навчання та ін. Дидактичні принципи він розглядав у зв'язку з формами й методами навчання [2, с. 321].

Попри те що класики педагогіки теоретично обґрунтували основні положення систематичності, доступності, наочності, провідної ролі вчителя, активності та свідомості учнів, не вони є їх відкривачами. Ці положення свого часу постали як результат педагогічного досвіду. Класики педагогіки об'єднали розрізнені положення в систему, обґрунтували і поширювали їх.

Так цими питаннями займалися такі вчені: М.М. Фіцула, І.В. Зайченко, В.В. Ягулов та інші.

Принципи навчання (дидактичні принципи) - основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи навчальної роботи школи.

Принцип навчання, відображаючи якийсь один істотний аспект процесу навчання, є основою для формулювання правил навчання, які залежать від принципу навчання, конкретизують його, підпорядковуються йому і сприяють його реалізації. Вони функціонують як практичні вказівки, якими користуються в конкретній навчальній ситуації [3, с. 124].

При навчанні молодших школярів математики необхідним є використання таких принципів навчання:

1. *Принцип науковості.*

Принцип науковості полягає в тому, що навчальний матеріал повинен відповідати рівню сучасної науки, подаватися учням у відповідній (дидактичній) системі, яка зберігає зв'язки понять, тем, розділів кожного предмета, а також міжпредметні зв'язки.

У навчанні математики у вчителя є багато можливостей показати учням закономірності процесу пізнання. Саме тому в процесі навчання основам наук у школі ширше повинне впроваджуватися проблемне навчання та різноманітні методи дослідження. У процесі реалізації принципу науковості вчитель повинен дотримуватися також принципу доступності, щоб зміст, форми і методи навчання враховували реальні можливості учнів. При цьому необхідно враховувати і те, що принцип доступності передбачає навчання на досить високому рівні труднощів. Однак це можна досягти лише при найкращому поєднанні індивідуальних і колективних форм пізнавальної діяльності школярів у навчанні, і насамперед в поєднанні з принципом наочності, який називають «золотим правилом дидактики» [4, с. 197].

ЗМІСТ

Молодий педагог

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.....	3
Бабич Л. В., Поліщук Н. В. ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	5
Бецель О. В., Бричок С. Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	7
Белова Ю. Ю., Онищенко С. В. ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	9
Богданович Ж. В., Никонова Л. Е. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ БЕЗОПАСНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА.....	10
Брончук О. Л., Дупак Н. В. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	11
Васерук Є. Л., Янцур М. С. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ (ДЕРЕВООБРОБКА) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ	13
Василенко О. Н., Литвина Н. В. ИНФОРМАЦИОННАЯ ОТКРЫТОСТЬ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК УСЛОВИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С СЕМЬЕЙ	15
Вершинська О. Б., Дейнега О. В. КЕЙС-МЕТОД У ФОРМУВАННІ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ.....	16
Вознюк В. П., Козлюк О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	17
Галатюк М. Ю. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРОБЛЕМНО-ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ	19
Галатюк Т. Ю. НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ.....	21
Гамера О. А., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	22
Гвоздарева О. С., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОГО ОТНОШЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ОКРУЖАЮЩЕМУ МИРУ	24
Герасимчук В. Л. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ НА ЗАКАРПАТТІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	25
Гетьман О. П., Захарчук З. О. ПРО ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	26
Гольонко І. П., Шевчук О. А. ВПЛИВ ВЖИВАННЯ НЕЯКІСНОЇ ВОДИ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	28
Грищук К. В., Малиновська Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	30
Гук С. П., Лісова С. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	32
Давидюк Ю. В., Гронь Л. В. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОГО ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗОШ	34
Динюк Б. А., Руденко В. М. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА» З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ	36
Дмитрів М. В., Твердохліб І. А. МІСЦЕ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	37
Журомська Ю. В., Пагута Т. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧАСОВИХ УЯВЛЕНЬ.....	38
Каленик В. І., Галатюк Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ.....	39
Карпович Ю. В. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	41
Киселюк І. Р., Косарева О. І. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО УМОВ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	43
Кіндер О. М., Борова В. Є. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ У МОВЛЕННСВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	45
Кірсева О. О., Степанова О. І. ВПЛИВ СЛОВЕСНИХ ІГОР, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ СИТУАЦІЙ, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ ВПРАВ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	46
Кіряк М. М., Бричок Б. П. ЯКІВ ФЕОФАНОВИЧ ЧЕПІГА ПРО ІДЕАЛ УЧИТЕЛЯ	47
Кльоф Н. Ю., Косарева О. І. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	49
Козачук М. В. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	51
Коцур Є.-Л. І., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	53
Кочерга Є. В., Скиба Ю. А. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА.....	55

Кравчик Н. О., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	56
Красій Н. Б., Цуркан Т. Г. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» (3-4 КЛАС)	57
Крук І. А., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	58
Кульпач А. В., Степанова О. І. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	60
Кушнір Н. В., Горобаха Н. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ» ЗАСОБАМИ ЕКСКУРСІЇ	62
Латыговская О. В., Шебеко В. Н. СУЩНОСТЬ ФЕНОМЕНА «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я» ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	64
Лебедева С. В., Старжинская Н. С. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЕЛОРУССКОГО ТАНЦЕВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРА В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	66
Лисюк Т. М., Боровець О. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	67
Лобанова А. І., Борова В. Є. СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ “ПОНЯТТЯ ЗВУКОВА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ”	68
Лучкевич В. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОВНО-ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ	69
Любчик І. С., Пасічник Я. А. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВСТАНОВЛЮВАТИ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ	70
Маринич В. О., Белешко Д. Т. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ ІСТОРІЯ МАТЕМАТИКИ	72
Марковець О. В., Шевчук О. А. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	73
Мартинюк І. В. НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ-ЛОГОПАТАМИ	75
Мельник М. В., Коваль Г. П. ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	77
Мельничук К. В., Маліновська Н. В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКАЗУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	78
Мечик С. І., Пасічник Я. А. ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЕВОВИДНИХ СХЕМ У ПІДРУЧНИКАХ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	79
Михальчук Ю. Б., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРІЙНЯТТЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	81
Назарчук Г. А., Пасічник Я. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	82
Носолюк І. О., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
Ольшесвська К. В., Горобаха Н. М. НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ ДИТИНИ	86
Осипчук І. В., Дупак Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КРАСЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ	87
Павлова Н. С. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	89
Переходько В. В., Фещук Ю. В. РОЗВИТОК ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СЛЮСАРІВ З РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	91
Петлюк Н. А., Падалка О. І. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	93
Прокopcук Н. В., Павлюк Т. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	94
Пшеницына Л. А. РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА (ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)	96
Романюк А. А. ЕЛЕКТРОННІ НАОЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ	97
Росоловська І. Б., Падалка О. І. ВИХОВАННЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СТРУКТУРІ СОЦІАЛЬНО – КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	99
Сачковська Н. І., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	101
Сачук Т. О., Лісова С. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	102
Сидоренко І.А., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	104
Смеречанська А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В. СУХОМЛІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ ХХ СТ.	107
Сокол О. В., Янцур Л. А. РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПОЛІССЯ	108
Солованюк Р. В., Сингаївський Д. В. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВМІНЬ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	110
Солоненчук Т. В., Маліновська Н. В. ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ З ХУДОЖНЬОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ	112
Стельмашук Ж. Г. КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ	114
Стефняк М. В. ВОСПРІЯТИЕ РОДИТЕЛЯМИ ФЕНОМЕНА ДЕТСТВА	116

Томчук А. М., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	117
Трубнікова Ю. О., Пасічник Я. А. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	119
Фешук І. Д., Бричок С. Б. ПЕДАГОГІЗАЦІЯ БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.	120
Хоронжевський О. М., Янцур М. С. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	123
Царук О. А., Бричок Б. П. ПОЧАТКОВА ШКОЛА І СІМ'Я: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ	125
Цимбал Ю. Р., Янцур Л. А. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ	126
Чайка М. В., Галатюк Ю. М. МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ	128
Чичелюк А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	130
Шевченко О. В., Петренко О. Б. СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	131
Шевчук Ю. В., Петренко О. Б. ЕЛЕМЕНТИ АКТОРСЬКОЇ І РЕЖИСЕРСЬКОЇ ТЕХНІКИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	133
Шибецька Т. С., Гронь Л. В. МЕТОДИКА РОБОТИ З ІНШОМОВНИМ ТЕКСТОМ ДЛЯ ЧИТАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	134
Шклярєва С. С., Никонова Л. Е. ИНФОРМАЦИОННОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ РОДИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	136
Шроль Т. С. АНАЛІЗ СТАНДАРТИВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	137
Шуляк А. С., Старжинская Н. С. РАЗВИТИЕ ПОНИМАНИЯ РЕЧИ ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В ОБЩЕНИИ СО ВЗРОСЛЫМ	139
Щербович О. А., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ НА ЭТАПЕ ДОШКОЛЬНОГО ДЕТСТВА	141
Ясковець В. Ю., Янцур М. С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ДЕРЕВООБРОБКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	142

Молодий психолог

Бондарчук І. М., Борова В. Є. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКІВ	145
Завадський П. Ю., Сторож О. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ	147
Кізілова А. І., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	147
Костриж О. О., Корнівська М. М. ІДЕНТИЧНІСТЬ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ	149
Котелюк М. В., Сторож О. В. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ	151
Крупеня М. М., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТРИВОЖНОСТІ	153
Саковська А. І., Шевчук О. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	154
Сидорчук Н. Л. РЕФЛЕКСИВНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	157
Швець Б. В., Колодич О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ	159
Шемечко М. І., Борова В. Є. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ДЕВІАНТНИХ ПІДЛІТКІВ	161